

—
Верховний
Суд

Аналіз здійснення правосуддя
Касаційним кримінальним судом
у складі Верховного Суду
у першому півріччі 2024 року

З М І С Т

1. Загальні показники руху процесуальних звернень і справ у кримінальному судочинстві та про адміністративні правопорушення у Верховному Суді
2. Рух процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) у Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду
3. Структура розглянутих Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)
4. Передача Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду кримінальних проваджень на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду
5. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах)
 - 5.1. Результати касаційного перегляду рішень судів першої та апеляційної інстанцій
 - 5.2. Підстави скасування судових рішень у касаційному порядку
 - 5.3. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України
 - 5.4. Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення, передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, а також статтями 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1, 366-2, 366-3 Кримінального кодексу України
 - 5.5. Результати касаційного перегляду рішень Вищого антикорупційного суду
 - 5.6. Показники здійснення правосуддя за результатами касаційного розгляду інших процесуальних звернень та кримінальних проваджень (справ)

АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2024 РОКУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РУХУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І СПРАВ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У ВЕРХОВНОМУ СУДІ

Згідно з даними статистичних звітів Верховного Суду¹ на розгляд упродовж першого півріччя 2024 року усього **надійшло 4 765 [5 537]²** процесуальних звернень і справ кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з першим півріччям 2023 року на **13,9 %** менше; із них:

- кримінального судочинства – **4 699 [5 433]**;
- про адміністративні правопорушення – **66 [104]**.

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік справ і матеріалів, у першому півріччі цього року на розгляді Верховного Суду усього **перебувало 6 426 [7 282]** процесуальних звернень і справ кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на **11,8 %** менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – **6 360 [7 174]**;
- про адміністративні правопорушення – **66 [108]**.

Найменування респондента	Перебувало на розгляді				у тому числі надійшло на розгляд			
	перше півріччя 2022	перше півріччя 2023	перше півріччя 2024	Динаміка% (1п 2024 до 1п 2023)	перше півріччя 2022	перше півріччя 2023	перше півріччя 2024	Динаміка% (1п 2024 до 1п 2023)
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	5 017	7 222	6 395	-11,5	2 711	5 484	4 744	-13,5
кримінальне судочинство	4 974	7 114	6 329	-11,0	2 669	5 380	4 678	-13,0
про адміністративні правопорушення	43	108	66	-38,9	42	104	66	-36,5
Велика Палата Верховного Суду (кримінальне судочинство)	36	60	31	-48,3	30	53	21	-60,4
УСЬОГО	5 053	7 282	6 426	-11,8	2 741	5 537	4 765	-13,9

Протягом першого півріччя 2024 року Верховний Суд усього розглянув **4 512 [5 160]** процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (менше на **12,6 %**). У тому числі Касаційний

¹ Статистичні звіти за формами № 2-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду» та № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

² Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за перше півріччя 2023 року.

кримінальний суд у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) розглянув – 4 489 [5 116], Велика Палата Верховного Суду – 23 [44].

Найменування респондента	Розглянуто			
	перше півріччя			Динаміка % (1п2024 до 1п2023)
	2022	2023	2024	
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	2 359	5 116	4 489	-12,3
кримінальне судочинство	2 316	5 009	4 425	-11,7
про адміністративні правопорушення	43	107	64	-40,2
Велика Палата Верховного Суду (кримінальне судочинство)	26	44	23	-47,7
УСЬОГО	2 385	5 160	4 512	-12,6

У касаційному порядку скасовано і змінено судові рішення у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **629** [545] осіб (більше на **15,4 %**). Із них у касаційному порядку скасовано і змінено саме *вироки* місцевих та апеляційних загальних судів стосовно **240** [227] осіб; у тому числі *скасовано* – стосовно **168** [176] осіб, *змінено* – щодо **72** [51] осіб.

У режимі відеоконференції судові провадження у ККС ВС здійснювалось у **1 441** [1 287] кримінальних провадженнях (справах).

2. РУХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У КАСАЦІЙНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ СУДІ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ

До ККС ВС протягом першого півріччя 2024 року на розгляд **надійшло 4 744** [5 484] процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на **13,5 %** менше порівняно з першим півріччям 2023 року.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд до ККС ВС, касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили **71,5 %** [61,2 %], або **3 393** [3 355].

Кількість подань, клопотань про направлення відповідно до статті 34 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) кримінального провадження з одного суду до іншого зменшилась на **36,8 %** і становила **1 262** [1 998]; їх частка у структурі процесуальних звернень, що надійшли до ККС ВС, також зменшилась – **26,6 %** [36,4 %].

На **36,5 %** менше надійшло на розгляд до ККС ВС процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення – **66** [104], або **1,4 %** [1,9 %] у структурі надходження, із них подань про визначення підсудності – **9** [9].

Частка заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у структурі надходження залишилася на рівні попереднього періоду і становила **0,5 %** [0,5 %], або **23** [27].

Показник **середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС³ у першому півріччі 2024 року становив **182** [183].

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік касаційних скарг, подань, клопотань, заяв і кримінальних проваджень (справ), у ККС ВС протягом першого півріччя 2024 року усього **перебувало** на розгляді **6 395** [7 222] процесуальних звернень та кримінальних проваджень, що на **11,5 %** менше порівняно з аналогічним періодом 2023 року.

Із них касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції становили **78,5 %** [70 %] серед загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді ККС ВС, або **5 017** [5 050]. Частка клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого становила **20,1 %** [28,2 %], або **1 286** [2 033].

Показник **середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю ККС ВС у першому півріччі 2024 року дещо збільшився – **246** [241].

РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПОДАНЬ, КЛОПОТАНЬ ПРО НАПРАВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ З ОДНОГО СУДУ ДО ІНШОГО

№ з/п	Найменування показника	перше півріччя		Динаміка %
		2023	2024	
А	Б	1	2	
1	Перебувало на розгляді подань/клопотань про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого (усього), із них:	2 033	1 286	-36,7
2	надійшло на розгляд упродовж періоду	1 998	1 262	-36,8
3	Розглянуто подань/клопотань (усього), із них:	2 004	1 278	-36,2
4	змінено підсудність	1 023	722	-29,4
5	<i>% від кількості розглянутих</i>	<i>51 %</i>	<i>56,5 %</i>	–
6	відмовлено у зміні підсудності	926	513	-44,6
7	<i>% від кількості розглянутих</i>	<i>46 %</i>	<i>40,1 %</i>	–
8	постановлено ухвалу про повернення подання/клопотання	34	19	-44,1
9	постановлено ухвалу про залишення подання/клопотання без розгляду	21	24	14,3

³ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів ККС ВС, які здійснювали правосуддя упродовж звітнього періоду. Так, середня кількість суддів ККС ВС, які здійснювали правосуддя протягом першого півріччя 2024 року, становила **26** суддів (у першому півріччі 2023 року – **30** суддів).

3. СТРУКТУРА РОЗГЛЯНУТИХ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

У першому півріччі 2024 року суддями ККС ВС розглянуто усього 4 489 [5 116] процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що на 12,3 % менше порівняно з першим півріччям попереднього року, або 70,2 % [70,8 %] від кількості тих, що перебували на розгляді.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

- *касаційні скарги, кримінальні провадження* – 69,6 % [58,2 %] від загальної кількості розглянутих, або 3 126 [2 976];
- *подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого* – 28,5 % [39,2 %], або 1 278 [2 004];
- *процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення* – 1,4 % [2,1 %], або 64 [107];
- *заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами* – 0,5 % [0,6 %], або 21 [29].

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень

Із загальної кількості розглянутих у першому півріччі 2024 року процесуальних звернень майже кожне шосте процесуальне звернення повернуто або визнано таким, що не підлягає розгляду (з урахуванням вимог статті 383 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року), – 756 [774], або 16,8 % [15,1 %] від розглянутих.

На 4 % більше постановлено ухвал про відмову у відкритті касаційного провадження – 1 158 [1 113]; їх частка від кількості розглянутих також зросла і становила 25,8 % [21,8 %] (майже кожне четверте з розглянутих процесуальних

звернень). Із них **67 %** [63,1 %] становили ухвали з *мотивованими відмовами* у відкритті касаційного провадження – **776** [702].

Майже кожне п'яте процесуальне звернення (від загальної кількості тих, що перебували на розгляді) **залишено без руху** і встановлено необхідний строк для усунення недоліків – **1 354** [1 184].

Відкрито касаційне провадження у **1 575** [1 625] касаційних скаргах, або **31,4 %** [32 %] від кількості касаційних скарг, що перебували на розгляді.

У першому півріччі 2024 року відбулося зменшення (на **20,9 %**) як показника **розглянутих по суті** процесуальних звернень і кримінальних проваджень – **2 508** [3 171], так і їх частки від загальної кількості розглянутих – **55,9 %** [62 %].

Із них за касаційними скаргами на судові рішення **розглянуто по суті та здійснено перегляд рішень суду першої або апеляційної інстанції** у **1 265** [1 208] кримінальних провадженнях (справах), що на **4,7 %** більше.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 КПК у **67** [58] касаційних скаргах (на **15,5 %** більше).

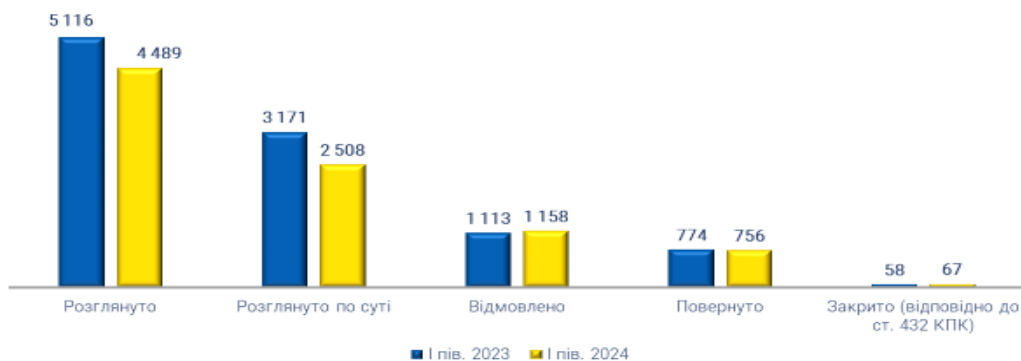
Постановлено **27** ухвал про задоволення або відмову у задоволенні **заяви про відвід (самовідвід) судді**, або **0,6 %** [0,2 %] від загальної кількості розглянутих процесуальних звернень. Із них про задоволення заяви винесено **13** ухвал (**48,1 %** [33,3 %] від кількості постановлених).

За результатами розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) суддями ККС ВС у першому півріччі 2024 року ухвалено **8 688** [9 159] судових рішень.

Показник **середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС становив **173** [171].

Станом на 30 червня 2024 року **нерозглянутими** залишилися **29,6 %** [23,2 %] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець звітного періоду не здійснено; залишених без руху процесуальних звернень, які подано без додержання передбачених статтею 427 КПК вимог та в яких встановлено необхідний строк для усунення недоліків, тощо).

Результати розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ)

4. ПЕРЕДАЧА КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ НА РОЗГЛЯД ПАЛАТИ, ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ АБО ВЕЛИКОЇ ПАЛАТИ ВЕРХОВНОГО СУДУ

Відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, який забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом. Так, для забезпечення єдності судової практики у визначених КПК випадках кримінальне провадження у касаційному порядку розглядається судовою палатою ККС ВС, об'єднаною палатою ККС ВС або Великою Палатою Верховного Суду.

У першому півріччі 2024 року у порядку частини першої статті 434¹ КПК на розгляді **Третьої судової палати ККС ВС** перебувало **1** кримінальне провадження, яке було розглянуто та палатою надано висновок щодо застосування норми права, питання щодо якої стало підставою для передачі справи на розгляд палати.

На розгляд **об'єднаної палати ККС ВС** у порядку частини другої статті 434¹ КПК передано **11** [10] кримінальних проваджень. Усього на розгляді об'єднаної палати ККС ВС перебувало **21** [14] кримінальне провадження (на **50 %** більше). По суті розглянуто **11** [4] кримінальних проваджень (**52,4 %** від кількості тих, що перебували на розгляді), із них надано висновок щодо:

- застосування норм кримінального права – **3 (27,3 %)**;
- застосування норм кримінального процесуального права – **8 (72,7 %)**.

Об'єднаною палатою ККС ВС повернуто **1** кримінальне провадження на розгляд колегії суддів для прийняття рішення по суті. Залишилися нерозглянутими **9** кримінальних проваджень (**42,9 %**).

На розгляд **Великої Палати Верховного Суду** у порядку статті 434¹ КПК передано:

- кримінальних провадження – **5** [5];
- заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами – **3** [1];
- касаційних скарг у справах про адміністративні правопорушення – **2**.

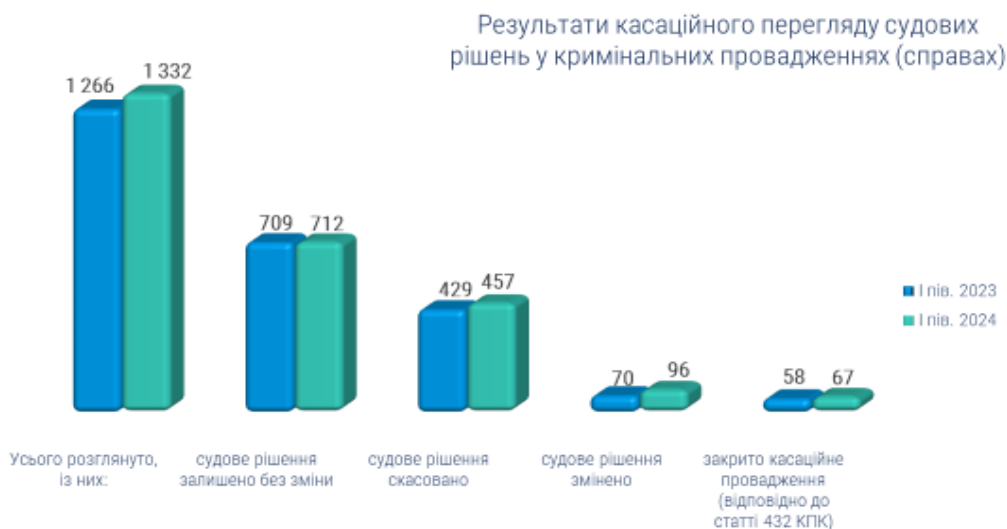
Усього на розгляді Великої Палати Верховного Суду перебувало **15** [8] кримінальних провадження, скарг та заяв, переданих ККС ВС.

Великою Палатою Верховного Суду розглянуто **7** [4] кримінальних провадження, заяв і скарг; повернуто на розгляд колегій суддів ККС ВС – **7** [2], із них саме кримінальних провадження – **2** [4].

5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ)

5.1. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ

У першому півріччі 2024 року за касаційними скаргами на судові рішення розглянуто по суті на **4,7 %** більше кримінальних проваджень (справ) – **1 265** [1 208] стосовно **1 373** [1 303] осіб, що також більше на **5,4 %**.

Закрито касаційне провадження у **67** [58] касаційних скаргах відповідно до положень статті 432 КПК (більше на **15,5 %**).

Статтею 435 КПК передбачено право суду касаційної інстанції ухвалити судові рішення за результатами **письмового провадження**, якщо всі учасники процесу заявили клопотання про здійснення провадження за їх відсутності. Упродовж першого півріччя 2024 року касаційний перегляд рішень місцевих та апеляційних загальних судів було здійснено в усному провадженні за участю сторін кримінального провадження та інших учасників судового провадження. Клопотань від учасників судового провадження про здійснення провадження за їх відсутності не надходило.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у **712** [709] кримінальних провадженнях (на **0,4 %** більше) стосовно **744** [758] осіб. Проте їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито), зменшилася порівняно з аналогічним періодом попереднього року і становила **56,3 %** [58,7 %].

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** у **457** [429] кримінальних провадженнях (більше на **6,5 %**) стосовно **528** [468] осіб, або **36,1 %** [35,5 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб⁴, стосовно яких скасовано судові рішення, зафіксовано в судах областей: Рівненської – 52,4 % (скасовано 11 судових рішень із 21 переглянутого у касаційному порядку), Закарпатської – 51,4 % (19 із 37), Миколаївської – 50 % (18 із 36), Кіровоградської – 50 % (14 із 28), Сумської – 48 % (12 із 25); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: Тернопільської – 16,1 % (5 із 31), Черкаської – 21,7 % (5 із 23), Житомирської – 27,1 % (16 із 59), Чернівецької – 27,1 % (13 із 48) та Івано-Франківської – 27,8 % (5 із 18).

Із загальної кількості скасованих судових рішень у 13 [5] провадженнях стосовно 11 [13] осіб судові рішення скасовано із закриттям кримінального провадження. Їх частка від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень становила 2,2 % [3 %]. Із них у зв'язку зі звільненням особи від кримінальної відповідальності (пункт 1 ч. 2 ст. 284 КПК) скасовано судові рішення із закриттям кримінального провадження стосовно 8 осіб (72,7 %).

Судове рішення скасовано із призначенням нового розгляду у 447 [416] кримінальних провадженнях стосовно 517 [455] осіб, або 97,8 % [97 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень), у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – у 67 [52] кримінальних провадженнях стосовно 84 [52] осіб, у суді апеляційної інстанції – у 380 [364] кримінальних провадженнях стосовно 433 [403] осіб.

Судове рішення змінено у 96 [70] кримінальних провадженнях стосовно 101 [77] особи, або 7,6 % [5,8 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення, зафіксовано в судах областей: Дніпропетровської – 16 % (змінено 19 судових рішень із 119 переглянутих у касаційному порядку), Чернівецької – 12,5 % (6 із 48), Одеської – 11,6 % (8 із 69); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Волинської – 1,8 % (1 із 57), Закарпатської – 2,7 % (1 із 37). Упродовж першого півріччя 2024 року жодного рішення загальних судів Рівненської та Херсонської областей за результатами касаційного розгляду не було змінено.

⁴ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто судові рішення кожного окремого регіону.

Аналіз здійснення правосуддя ККС ВС у першому півріччі 2024 року

РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ СУДІВ ПЕРШОЇ ТА АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЙ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2023–2024 РОКІВ (ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Загальна кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких рішення судів першої та апеляційної інстанції:											
				скасовано				змінено				залишено без змін			
		перше півріччя		перше півріччя				перше півріччя				перше півріччя			
		2023	2024	2023		2024		2024		2024		2023		2024	
		абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	0	1	-	-	0	-	-	-	0	-	0	-	1	100,0
2	Вінницька	80	76	23	28,8	29	38,2	3	3,8	8	10,5	54	67,5	39	51,3
3	Волинська	80	57	34	42,5	21	36,8	3	3,8	1	1,8	43	53,8	35	61,4
4	Дніпропетровська	120	119	42	35,0	36	30,3	6	5,0	19	16,0	72	60,0	64	53,8
5	Донецька	20	30	8	40,0	11	36,7	1	5,0	3	10,0	11	55,0	16	53,3
6	Житомирська	34	59	14	41,2	16	27,1	0	-	5	8,5	20	58,8	38	64,4
7	Закарпатська	26	37	9	34,6	19	51,4	4	15,4	1	2,7	13	50,0	17	45,9
8	Запорізька	42	49	11	26,2	17	34,7	3	7,1	2	4,1	28	66,7	30	61,2
9	Івано-Франківська	33	18	11	33,3	5	27,8	7	21,2	1	5,6	15	45,5	12	66,7
10	Київська та м. Київ	278	281	100	36,0	112	39,9	20	7,2	16	5,7	158	56,8	153	54,4
11	Кіровоградська	33	28	12	36,4	14	50,0	3	9,1	2	7,1	18	54,5	12	42,9
12	Луганська	0	3	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	3	100,0
13	Львівська	92	94	41	44,6	39	41,5	3	3,3	3	3,2	48	52,2	52	55,3
14	Миколаївська	28	36	11	39,3	18	50,0	1	3,6	2	5,6	16	57,1	16	44,4
15	Одеська	79	69	30	38,0	31	44,9	6	7,6	8	11,6	43	54,4	30	43,5
16	Полтавська	35	60	16	45,7	18	30,0	3	8,6	4	6,7	16	45,7	38	63,3
17	Рівненська	25	21	7	28,0	11	52,4	2	8,0	0	-	16	64,0	10	47,6
18	Сумська	36	25	11	30,6	12	48,0	0	-	2	8,0	25	69,4	11	44,0
19	Тернопільська	21	31	6	28,6	5	16,1	2	9,5	3	9,7	13	61,9	23	74,2
20	Харківська	44	71	17	38,6	28	39,4	4	9,1	6	8,5	23	52,3	37	52,1
21	Херсонська	8	2	2	25,0	2	100,0	0	-	0	-	6	75,0	0	-
22	Хмельницька	78	62	18	23,1	21	33,9	3	3,8	6	9,7	57	73,1	35	56,5
23	Черкаська	23	23	13	56,5	5	21,7	0	-	1	4,3	10	43,5	17	73,9
24	Чернівецька	38	48	16	42,1	13	27,1	0	-	6	12,5	22	57,9	29	60,4
25	Чернігівська	50	51	16	32,0	19	37,3	3	6,0	3	5,9	31	62,0	29	56,9
26	м. Севастополь	0	0	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
27	усього	1 303	1 373	468	35,9	528	38,5	77	5,9	101	7,4	758	58,2	744	54,2

* Питома вага від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку, %

5.2. ПІДСТАВИ СКАСУВАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку були **істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК)**. Так, у першому півріччі 2024 року з цієї підстави скасовано судові рішення стосовно **424 [418]** осіб, що на **1,4 %** більше. Проте їх частка порівняно з першим півріччям 2023 року зменшилась і становила **80,3 % [89,3 %]** у загальній кількості осіб, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Закарпатської* – 100 % (19 із 19 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Миколаївської* – 100 % (18 із 18), *Рівненської* – 100 % (11 із 11), *Тернопільської* – 100 % (5 із 5), *Черкаської* – 100 % (5 із 5); найменший відсоток спостерігався в судах областей: *Херсонської* – 50 % (1 із 2) та *Запорізької* – 70,6 % (12 із 17).

У першому півріччі 2024 року кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення через **неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК)**, становила – **60 [35]**, що на **71,4 %** більше. Також відмічається і зростання частки таких осіб у загальній кількості тих, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку – **11,4 % [7,5 %]**.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Херсонської* – 50 % (1 із 2 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Донецької* – 27,3 % (3 із 11), *Івано-Франківської* – 20 % (1 із 5); найменший відсоток спостерігався в судах областей: *Чернігівської* – 5,3 % (1 із 19 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Вінницької* –

6,9 % (2 із 29), *Харківської* – 7,1 % (2 із 28). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Закарпатської, Миколаївської, Рівненської, Тернопільської та Черкаської областей*.

У зв'язку з **невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого** (ст. 414 КПК) за результатами касаційного перегляду судові рішення скасовано стосовно **13 [7]** осіб (на **85,7 %** більше), або **2,5 % [1,5 %]** серед загальної кількості тих, щодо яких скасовано судові рішення.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: *Запорізької* – 11,8 % (2 із 17 скасованих судових рішень у касаційному порядку), *Харківської* – 10,7 % (3 із 28); найменший відсоток спостерігався в судах *Львівської* області – 2,6 % (1 із 390). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами *Волинської, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей*.

ПІДСТАВИ СКАСУВАННЯ У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2023–2024 РОКІВ (ЗА КІЛЬКІСТЮ ОСІБ)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Загальна кількість рішень судів першої та апеляційної інстанцій, у яких за результатами касаційного розгляду судові рішення скасовано		Підстави скасування рішень судів першої та апеляційної інстанцій:											
				істотне порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК України)				неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК України)				невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особи засудженого (ст. 414 КПК України)			
		перше півріччя		перше півріччя				перше півріччя				перше півріччя			
		2023	2024	2023		2024		2023		2024		2023		2024	
				абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
A	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	0	0	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–
2	Вінницька	23	29	18	78,3	25	86,2	1	4,3	2	6,9	2	8,7	2	6,9
3	Волинська	34	21	30	88,2	18	85,7	4	11,8	3	14,3	0	–	0	–
4	Дніпропетровська	42	36	38	90,5	29	80,6	2	4,8	6	16,7	0	–	1	2,8
5	Донецька	8	11	7	87,5	8	72,7	0	–	3	27,3	0	–	0	–
6	Житомирська	14	16	11	78,6	12	75,0	1	7,1	2	12,5	2	14,3	0	–
7	Закарпатська	9	19	9	100,0	19	100,0	0	–	0	–	0	–	0	–
8	Запорізька	11	17	11	100,0	12	70,6	0	–	3	17,6	0	–	2	11,8
9	Івано-Франківська	11	5	10	90,9	4	80,0	1	9,1	1	20,0	0	–	0	–
10	Київська та м. Київ	100	112	88	88,0	96	85,7	10	10,0	12	10,7	1	1,0	3	2,7
11	Кіровоградська	12	14	9	75,0	12	85,7	2	16,7	2	14,3	1	8,3	0	–
12	Луганська	0	0	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–
13	Львівська	41	39	37	90,2	30	76,9	4	9,8	7	17,9	0	–	1	2,6
14	Миколаївська	11	18	10	90,9	18	100,0	0	–	0	–	0	–	0	–
15	Одеська	30	31	29	96,7	25	80,6	1	3,3	6	19,4	0	–	0	–
16	Полтавська	16	18	16	100,0	15	83,3	0	–	3	16,7	0	–	0	–
17	Рівненська	7	11	6	85,7	11	100,0	1	14,3	0	–	0	–	0	–
18	Сумська	11	12	10	90,9	10	83,3	1	9,1	1	8,3	0	–	1	8,3
19	Тернопільська	6	5	4	66,7	5	100,0	1	16,7	0	–	0	–	0	–
20	Харківська	17	28	15	88,2	23	82,1	2	11,8	2	7,1	0	–	3	10,7
21	Херсонська	2	2	2	100,0	1	50,0	0	–	1	50,0	0	–	0	–
22	Хмельницька	18	21	17	94,4	18	85,7	1	5,6	3	14,3	0	–	0	–
23	Черкаська	13	5	13	100,0	5	100,0	0	–	0	–	0	–	0	–
24	Чернівецька	16	13	14	87,5	10	76,9	1	6,3	2	15,4	1	6,3	0	–
25	Чернігівська	16	19	14	87,5	18	94,7	2	12,5	1	5,3	0	–	0	–
26	м. Севастополь	0	0	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–
27	УСЬОГО	468	528	418	89,3	424	80,3	35	7,5	60	11,4	7	1,5	13	2,5

* Питома вага від загальної кількості судових рішень, скасованих у касаційному порядку, %

**5.3. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ
У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ) ЗА РОЗДІЛАМИ
ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ
У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2023–2024 РОКІВ
(за кількістю осіб)**

№ з/п	Розділи Кримінального кодексу України	Статті КК України	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення		Відсоток, % від загальної кількості осіб стосовно яких переглянуто судові рішення	
			перше півріччя		перше півріччя	
			2023	2024	2023	2024
1	ЗАГАЛОМ ОСІБ, ІЗ НИХ ЗА ЗЛОЧИНИ:		1 303	1 373	x	x
2	проти основ національної безпеки України	(109–114 ¹)	4	22	0,3	1,6
3	проти життя та здоров'я особи	(115–145)	284	267	21,8	19,4
4	проти волі, честі та гідності особи	(146–151)	2	1	0,2	0,1
5	проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	(152–156)	26	24	2,0	1,7
6	проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	(157–184)	15	9	1,2	0,7
7	проти власності	(185–198)	335	419	25,7	30,5
8	у сфері господарської діяльності	(199–233)	19	19	1,5	1,4
9	проти довкілля	(236–254)	5	7	0,4	0,5
10	проти громадської безпеки	(255–270 ¹)	21	22	1,6	1,6
11	проти безпеки виробництва	(271–275)	2	2	0,2	0,1
12	проти безпеки руху та експлуатації транспорту	(276–292)	203	158	15,6	11,5
13	проти громадського порядку та моральності	(293–304)	30	22	2,3	1,6
14	у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення	(305–327)	126	129	9,7	9,4
15	у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	(328–337)	6	6	0,5	0,4
16	проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	(338–360)	44	46	3,4	3,4
17	у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	(361–363 ¹)	3	3	0,2	0,2
18	у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	(364–370)	122	130	9,4	9,5
19	проти правосуддя	(371–400 ¹)	16	17	1,2	1,2
20	проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)	(402–435)	5	21	0,4	1,5
21	проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	(436–447)	2	3	0,2	0,2
22	за Кримінальним кодексом України 1960 року	–	4	1	0,3	0,1
23	<i>касаційні скарги на ухвали апеляційних судів про відмову у відкритті апеляційного провадження, на відмову у поновленні строку на апеляційне оскарження та ін.</i>	–	29	45	2,2	3,3

5.4. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТАТТЯМИ 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ СТАТТЯМИ 210, 354, 364, 364-1, 365-2, 368-369-2, 206-2, 209, 211, 366-1, 366-2, 366-3 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

№ з/п	ПЕРІОД	Загальна кількість осіб, судові рішення щодо яких переглянуто у касаційному порядку, із них:	судове рішення залишено без зміни	судове рішення змінено	судове рішення скасовано (усього), у тому числі:	із закриттям провадження	із направленням на новий розгляд, із них:	до суду першої інстанції	до суду апеляційної інстанції
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	перше півріччя 2023	164	93	4	67	1	66	6	60
2	перше півріччя 2024	184	88	4	92	0	92	28	64
3	динаміка, % (1п2024 до 1п2023)	12,2 %	-5,4 %	=	37,3 %	-100,0	39,4 %	у 4,7 р.	6,7 %

У першому півріччі 2024 року у касаційному порядку переглянуто судові рішення у **148** [138] кримінальних провадженнях **про корупційні кримінальні правопорушення** стосовно **184** [164] осіб. Їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких за касаційними скаргами переглянуто судові рішення, становить **13,4 %** [12,6 %].

За результатами касаційного розгляду судові рішення *залишено без зміни* щодо **88** [93] осіб (**47,8 %** [56,7 %] від кількості осіб, щодо яких переглянуто судові рішення у кримінальних провадженнях про корупційні кримінальні правопорушення).

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* щодо **92** [67] осіб, або **50 %** [40,9 %]. У тому числі скасовано із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції – стосовно **64** [60] осіб, із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – щодо **28** [6] осіб, *із закриттям провадження* – 0 [1].

Змінено судові рішення щодо **4** [4] осіб, або **2,2 %** [2,4 %].

Найбільшу як кількість, так і частку у структурі переглянутих протягом першого півріччя 2024 року у касаційному порядку судових рішень про корупційні кримінальні правопорушення, становили кримінальні провадження про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України) – **32,6 %** (60 осіб); прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України) – **29,9 %** (55 осіб); зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України) – **9,2 %** (17 осіб); викрадення, привласнення,

вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357 КК України) – 7,6 % (14 осіб).

5.5. РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ РІШЕНЬ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

№ з/п	Найменування показника	РОКИ				
		2023 (усього)	із них перше півріччя 2023	перше півріччя 2024	динаміка, % (1п2024 до 1п2023)	
А	Б	1	2	3	4	
1	Розглянуто касаційних скарг на судові рішення, ухвалені ВАКС (усього), із них:	110	63	84	33,3	
2	відмовлено у відкритті провадження	п. 1 ч. 2 ст. 428 КПК України	36	25	33	32,0
		п. 2 ч. 2 ст. 428 КПК України	53	29	43	48,3
3	відкрито касаційне провадження та кримінальні провадження розглянуто по суті	розглянуто по суті (усього), із них:	20	9	8	-11,1
		судове рішення залишено без змін	13	7	5	-28,6
		судове рішення змінено	0	0	0	-
		судове рішення скасовано (усього), у тому числі:	7	2	3	50,0
		<i>із закриттям провадження</i>	0	0	0	-
<i>із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС</i>	7	2	3	50,0		
4	касаційне провадження закрито	1	0	3	+	

Упродовж першого півріччя 2024 року у касаційному порядку розглянуто 84 [63] касаційні скарги на судові рішення, ухвалені Вищим антикорупційним судом, що на 33,3 % більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року.

За результатами розгляду у відкритті касаційного провадження відмовлено у 76 [54] касаційних скаргах, або 90,5 % [85,7 %] від загальної кількості розглянутих.

Касаційне провадження відкрито та переглянуто ухвалені ВАКС судові рішення у 8 [9] кримінальних провадженнях (на 11,1 % менше).

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судове рішення залишено без зміни у 5 [7] кримінальних провадженнях, або 62,5 % [77,8 %] від загальної кількості переглянутих по суті у касаційному порядку кримінальних проваджень, судові рішення в яких ухвалені ВАКС.

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* із направленням на новий розгляд до Апеляційної палати ВАКС у 3 [2] кримінальному провадженні (37,5 % [22,2 %]).

5.6. ПОКАЗНИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КАСАЦІЙНОГО РОЗГЛЯДУ ІНШИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ ТА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

Упродовж першого півріччя 2024 року за результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) **звільнено з-під варти 14 [9] осіб.**

За спеціальною процедурою кримінального провадження (досудового розслідування та судового розгляду) за відсутності обвинуваченого («*in absentia*») у касаційному порядку по суті розглянуто 7 кримінальних проваджень.

У касаційному порядку перевірено судові рішення щодо 19 [20] **неповнолітніх осіб.** Із них судові рішення *скасовано* і кримінальне провадження направлено на новий розгляд стосовно 7 [9] підлітків (36,8 % [45 %] від кількості переглянутих). *Змінено* судові рішення стосовно 4 [2] неповнолітніх осіб, або 21,1 % [10 %]. Судові рішення загальних судів залишено *без зміни* стосовно 8 [8] неповнолітніх, або 42,1 % [40 %].

Упродовж першого півріччя 2024 року у касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 103 [105] осіб. За результатами касаційного розгляду виправдувальні вироки залишено без зміни стосовно 49 [43] осіб, або 47,6 % [41 %] від переглянутих. Стосовно 54 [62] осіб судові рішення скасовано із призначенням нового розгляду, що становить 52,4 % [59 %] від переглянутих.

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила 819 [751] осіб (майже кожна друга особа). Їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, дещо

зменшилася порівняно з аналогічним періодом попереднього року – **59,7 %** [57,6 %]; із них **266** [226] осіб було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (кожна п'ята особа).

У касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно **20** [16] осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за умисне вбивство за обтяжуючих обставин, що на **25 %** більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року. За результатами касаційного розгляду стосовно **19** осіб вироки залишено *без зміни*, або **95 %** [100 %]; щодо **1** особи вирок змінено та пом'якшено покарання на позбавлення волі на строк 15 років.

У першому півріччі 2024 року на розгляді ККС ВС також перебувало **26** [31] заяв про перегляд судових рішень за **нововиявленими або виключними обставинами**. За результатами їх розгляду було повернуто або постановлено ухвалу про відмову у відкритті кримінального провадження за **21** [28] заявою, або **80,8 %** [90,3 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. На розгляд до Великої Палати Верховного Суду передано **3** заяви про перегляд судових рішень за виключними обставинами.

